

OPINIA

KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 14 października 2016 r.

w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny

Krajowa Rada Sądownictwa po zapoznaniu się z poselskim projektem ustawy o zmianie ustawy Kodeks karny dostrzega konieczność zwiększenia skutecznej ochrony prawnokarnej przed przestępstwami motywowanymi uprzedzeniami ze względu na odmienną cechę osobistą.

Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa przedstawiony projekt nie zasługuje na pozytywne zaopiniowanie. Wskazany przepis został zamieszczony w rozdziale XVI zatytułowanym „Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstwa wojenne”, co nie wydaje się trafne z punktu widzenia systematyki Kodeksu karnego.

W ocenie Krajowej Rady Sądownictwa obecne rozwiązania prawne w wystarczający sposób chronią dobra, których dotyczy projekt. Nie jest zatem właściwym rozwiązaniem kreowanie nowych typów przestępstw, ale nacisk powinien być położony na optymalizację sprawności funkcjonowania organów ścigania i sądów, które w aktualnym stanie prawnym powinny zwalczać negatywne zjawiska, o których mowa w projekcie przez odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu karnego, dotyczących chociażby fizycznego lub psychicznego znęcania się (art. 207 k.k.), groźby karalnej (art. 190 k.k.), zniewagi (art. 216 k.k.), pobicia (art. 158 k.k.) czy zabójstwa (art. 148 k.k.). Powyższa teza znajduje potwierdzenie na stronie 12 uzasadnienia projektu, gdzie jako przejawy działań wypełniających znamiona art. 119 § 1 Kodeksu karnego w brzmieniu nadanym projektem wskazano „zaczepki słowne, ublizanie, obrazanie, poniżanie (...) potracanie, szarpanie, uderzanie, kopanie (...) groźby, szantaż zastosowania przemocy fizycznej (...) pobicie motywowane homofobią”. Właściwym kierunkiem zmian powinno być zatem wzmoczenie sprawności i czujności organów ścigania oraz adekwatna reakcja sądów, a nie zbyt nadmiernie szczegółowa penalizacja ludzkich zachowań. Jednocześnie wskazać należy, że zgodnie z art. 115 § 2 Kodeksu karnego sąd rozpoznający konkretną sprawę karną ocenia każdorazowo stopień społecznej szkodliwości czynu, na który składają się zarówno:

rodzaj i charakter naruszonego dobra, sposób i okoliczności popełnienia czynu, jak również postać zamiaru i motywacja sprawcy. Te wszystkie ustalone okoliczności są brane pod uwagę przy wymiarze kary.

Wobec powyższego Krajowa Rada Sądownictwa podkreśla, że – co zauważa także projektodawca na stronie 16 uzasadnienia projektu – w obecnym stanie prawnym dobra osób bądź grup osób wyróżnionych za pomocą kryteriów wskazanych w proponowanym art. 119 § 1 Kodeksu karnego są wystarczająco chronione przez normy prawa karnego, ale również prawa cywilnego na zasadach ogólnych.